

Posai

Naročnina listu: Celo leto 60 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban št. 113.

Ljubljana.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštna plačana v gotovini

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru. Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se mo govori vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštne proste. Telefon interurban št. 113.

88. števil.

Maribor, dne 6. aprila 1923.

Letnik XV.

Grožnje centralizatorjev.

Volitve mesca marca niso tako izpadle, kakor bi to bilo centralizatorjem po volji. Centralizem je državo na zunanji zedinil, kakor z železnim obročem. Ta edinstvo pa je samo zunanja. Manjka nji to, kar moramo imenovati dušo vse edinstvi in sloge: edinstvo duha in srca. Srce hrvatskega in slovenskega naroda se ne da vkleniti v spone centralizma.

Centralisti so se na vso moč trudili, da bi pri volitvah med hrvatskim in slovenskim narodom centralistični ideji pripomogli do zmage. Demokratije so v vseh volilnih okrožjih in okrajih postavili svoje kandidate. Tako malo so poznali dušo našega ljudstva, da so računali na zmago. Radikali, ki niso hoteli zaostati za demokrati, so postali žrtev iste samoprevare. Hrvatski in slovenski narod je zastopnike in nositelje centralistične misli odklonil s tako večino, da mora imponirati celo samim centralizatorjem.

S tem dejstvom bi centralisti morali računati. Volitve so bile plebiscit za pravilno državno ureditev. Hrvati in Slovenci so ne samo po večini, marveč po svoji skupnosti, oddali svoj glas za avtonomijo. Dajte nam naše pravo! Sami hočemo biti gospodarji v svojem domu: tako se je glasilo geslo volilnega boja! In to geslo si je izvojevalo čudovito zmago. Centralizem je med hrvatskim in slovenskim ljudstvom duševno premagan in ubit.

Centralisti pa nameravajo svoj sistem ohraniti s tem, da hočejo okoli telesa slovenskega in hrvatskega naroda še hujše in tesnejše pritisniti centralistični obroč. V sedanjih radikalnih vladi se vršijo dan za dnem posveti, kako bi se naj centralistična ureditev države izvedla do zadnje točke. Pokrajinske uprave se bodo odpravile, kolikor še sedaj eksistirajo. Upeljali se bodo veliki župani, ki bodo imeli še manj oblasti in odločitve, kakor pokrajinski namestniki. Kompetenca beogradskih ministrstev se bo razširila in s tem narasla možnost beogradske porodice za še bogatejšo zarado (zaslužek). Za beogradsko poročico je tista državna ureditev najboljša, ki ji nudi največ zaslužka in dobička. Izvedel se bo tudi zakon o pokrajinski laži-samoupravi.

Takšen je torej odgovor centralistov na zmago avtonomistov med slovenskim in hrvatskim narodom: poostreni centralizem. Ko je po Salomonovi smrti zavlada nad Izraelci njegov sin Roboam, je vsa množica Izraelova prišla k njemu ter rekla: «Tvoj oče nam je naložil jako trd jarem; zatorej tedaj ti nekoliko zmanjšaj pretrdo gospodstvo svojega očeta in prehudi jarem, katerega nam je naložil, in ti bomo služili.» Čez tri dni je kralj Roboam odgovoril na zahtevo ljudstva tako-le: «Moj oče je obtežil vaš jarem, jaz pa bom dodal vašemu jarmu; moj oče vas je tepel z biči, jaz pa vas bom tepel s škorpionji» (III. Kralj. 12, 1—24). Pri volitvah je množica hrvatskega in slovenskega ljudstva dvignila svoj glas zoper jarem centralizma, Pašič pa je po posvetu s svojimi centralizatorji sedaj dal ta-le odgovor: Tepel vas bom s škorpionji centralizma!

Grožnje centralizatorjev pa gredo še dalje. Odsekati vas hočemo od države: tako pretijo in žugajo centralistični mogotci. S tem mislijo preplašiti Hrvate in Slovence, kakor se z bavljavom plašijo otroci. Toda gospodje hegemonisti naj vedo, da se Slovenci in Hrvati ne dajo strašiti in plašiti kakor nemočna deca.

Amputacija je delo politične kirurgije, ki ga more izvršiti samo svetovna klinika, ne pa beograjski državniški paderji. Meje naše države so mednarodno priznane in vsaka, tudi najmanjša sprememba spada pred svetovni forum, ne pa pod sodnost beograjskih poročilcev. Nož bi pri morebitni amputaciji imela v svojih rokah ne Pašič—Pribečevićeva kompanija, marveč cela Evropa. In kje bi Evropa nastavila nož, tega Pašič in Pribečević sedaj niti sumiti in sanjati ne moreta. Kaj pa, če bi se ta nož nastavljal pri Zemunu in Pančevu?

Naj torej centralistična gospoda opusti to nevarno igro. Igrati se z ognjem je prepovedano ne samo otrokom, marveč še bolj državnikom in politikom. Grožnja z amputacijo pa dokazuje, kako malo istinito državno mišljenje je med centralisti in hegemonisti. Stranka jim je namen, država pa samo sredstvo. Država mora biti tako urejena, kakor to zahtevajo interesi političnih pristašev. Nekdaj se je Radiču po krivem predbacivalo, da hoče Hrvate odcepiti od Srbov, ter se je zahtevalo, da se mora proti Radiču nastopiti po določilih zakona o zaščiti države. Zakaj se zakon o zaščiti države sedaj ne uporablja zoper pretnjarje z amputacijo?

Politični položaj.

Amputacija po črti IV. armijske oblasti. Amputacija je sicer zadnje sredstvo in kolikor toliko resni politiki morajo priznati, da je najprej avtonomija, potem federacija in šele tedaj, če tudi to ne bi šlo, pride odcepitev. Resni politiki morajo tudi priznati, da vidov-

danska ustava ni nikaka dogma in da se od vseh strani povdarja toliko skupnosti med Srbi, Hrvati in Slovenci, da bi se sploh ne smelo govoriti o skrajnem sredstvu kake amputacije, a kljub temu se je v Beogradu udomačila ideja odcepljenja. Neodgovorno in celo provokacijsko in zlobno podtikanje in netenje te ideje je prišlo že tako daleč, da se danes v Beogradu na važnih mestih sklanjajo nad zemljevidom Jugoslavije, ki ima črto potegneno iznad Virovitice, mimo Karlovca, ob reki Kulpi in ob morju. To je črta ali meja IV. armijske oblasti, ki ima svoj sedež v Zagrebu — in to naj bi bila tudi črta ali meja odcepljenih in Srbiji pripojenih krajev. Karlovec bi ostal Srbiji, Sisek pa amputiranim krajem, kakor tudi ožji teritorij v Primorju od Bakra do Reke. Vojaštvo iz amputiranih krajev bi se potegnulo na to črto, da brani druge neodcepljene hrvatske kraje. — Žalostno je, da se o tem celo v važnih krogih govori in da se ne pomisli, da bi se kmalu ne samo preostali hrvatski del, temveč tudi Vojvodina in celo Črnogora sama amputirala. Ideja amputacije se veže v Beogradu z mednarodnimi dogodki. Njeni predlagatelji pravijo, da bo Srbija samo tem potom deležna italijanske pomoči in da je Mussolini že s tem pokazal svojo dobro voljo, da izganja črnogorsko vladu iz italijanskega območja. Očividno je, da vsi oni, ki z ozirom na mednarodni položaj zagovarjajo idejo amputacije, grdo nasedajo starim in zakletim sovražnikom slovanstva, ki bi radi imeli Srbijo za svojo igračo.

Pašičeva vlada in fašistovska Italija. «Il Piccolo della Sera» prinaša pod naslovom «Fašizem in Jugoslavija» članek, ki je poln slaslovcev na Pašičevo vladu. Članek je spisal beograjski dopisnik tega lista, neki Arnoldia. Veseli se, da je dobil Pašič večino, ker bo samo on «znan pravo smer v zunanji politike svoje države ter prave odnose med Srbijo in Italijani». Dopisnik slavi tudi ministra Ninčiča, ker ga je takole sprejel: «Moram sicer že čez eno uro v Dubrovnik, pa hotel sem vas poprej na vsak način videti. Iz dna duše vam rečem: Pomagajte mi, da dovršim delo sporazuma z Italijo, katero mi ljubimo, katero mi vsi Srbi ljubimo.» — Ni čuda, da pri vsem tem fašistovski člankar zaključuje: «Pri srbskih ljudeh, ki so sedaj na vladi, prevladuje želja po zvezi z Italijo. Vidi se, da je ta želja sedaj njih glavna forsja. Drugače pa kaže SHS vlada prav malo brige če se govori o jadranskem problemu.» To zadostuje, da razumemo vse neuspehe v konferencah z Italijani. Značilna je tudi tale pohvala Beograda in vlade od italijanskega dopisnika: «Tu v Beogradu je sedaj italijanska doba, kakor da smo se povrnili v čas, ko se je prvi srbski list imenoval «Pijemont» in so bili Italijani obsipani z brezpogojnimi simpatijami. Vsi ugledni politiki in višji oficirji tekmujejo v tem, da nam kar najbolj izrazijo svoje globoko prepričanje in želje, da se morajo na vsak način vzpostaviti najmočnejše zveze z Italijo. Radikalna vlada smatra prijateljstvo Italije za dragocenejšje, kot pa zvezo z malo natanto, ki končno združuje države s preveč raznoličnimi interesi.»

Pribečevićeve spletke. Ugledni beograjski politiki sami zatrjujejo, da Pribečević zopet na vso moč spletkari. Na dvoru bi se rad sam osebnost in pa po svojih prijateljih rehabilitiral. Igra z dvojno karto. Na dvoru bi rad izposloval, da bi se njemu poverila volilna vlada proti oblubi, da bo na Hrvatskem zlomil Radiča, v Sloveniji pa SLS. Če bi mu ta korak ne uspel, pripravljala druga. Na dvoru sondira teren, da bi se vplivalo na Pašiča in radikale glede obnove koalicije, po kateri bi prišel demokratski klub v vladu z istim številom ministrskih listnic kot poprej. To naj bi bila seveda volilna vlada. Po sporazumu, ki bi ga sklenili demokrati z radikali, naj bi dobil Pribečević proste roke za akcijo proti Radiču in proti SLS, radikali naj bi se pa obvezali, da bodo v drugih pokrajinah podpirali demokrate v volilnem boju. Tako bi skupaj dobili absolutno večino ter si oblast razdelili. — To so zaenkrat Pribečevićeve sanje brez Davidovičeve skupine. Če bodo njegove spletkarije imele kaj uspeha, pa tudi razočaranje ne bo izostalo.

Na diktaturo se pripravlja tudi Pašič. Na razne predloge amputacije, diktature itd. Pašič s svojo vlado sicer molči, vidijo se pa priprave za vsak slučaj. Prvič je očividna zveza radikalcev z «belo roko», da je vojska radikalom na razpolago, ker ima na važnejših mestih izrazite «belorukce», kakor je vojni minister general Pešič in cela vrsta novoimenovanih generalov, drugič se je pa sedaj osnoval tudi «Svet narodne obrane», v katerem je poleg ministrskega predsednika tudi novoimenovani general Kalafatović, desna roka vojne-ga ministra. Radikali so pridobili tudi organizacijo «srbskih četnikov» in njene člane so že opremili z navodili in denarjem ter razposlali naokrog, da se organizacija razširi.

Sporazum muslimanskih poslancev z Radičem in SLS. Jugoslovanska muslimanska organizacija je izdala ob priliki sestanka muslimanskih narodnih poslancev sledečo izjavo: Včeraj, dne 3. aprila in danes so se zbrali poslanci Jugoslovanske muslimanske organizacije na prvo posvetovanje po volitvah, katerega so se udeležili vsi novoizvoljeni poslanci. Razpravljalo se

je o novi situaciji, katera je nastala po volitvah in o razgovorih, ki so se te dni vodili s predstavniki HRSS in SLS. Načelni sporazum, ki je dosežen s tema dvema strankama, je odobren enoglasno. Ta načelni sporazum je bil popolnoma naraven, ker so se našli na istem potu vsi, kateri žele revizijo ustave in kateri se bore za boljše razmere v državi in to na osnovu resnične enakopravnosti, proti ekonomskemu in finančnemu izrabljanju posameznih delov države. On je popolnoma v soglasju s programom JMO in proglašam, ki je bil poslan pred volitvami iz zborovanja Jugoslovanske muslimanske organizacije dne 25. in 26. februarja vsem pristašem in prijateljem stranke, kakor je tudi v soglasju z današnjimi težnjami predstavnikov JMO, da pride čimprej do sporazuma med nasprotnimi brati v državi. Po poročilu poslancev je napravil ta sporazum jako dober utis med narodom, ter se je s tem znatno okrepil položaj Jugoslovanske muslimanske organizacije.

Zemljoradniški poslanci. Radikalni in demokratski listi so raznesli vesti, da se bodo zemljoradniški poslanci pridružili deloma radikalskemu, deloma pa demokratskemu klubu. Sedaj pa klub zemljoradniških poslancev po raznih listih zavrača take vesti kot s slabim namenom izmišljene ter zatrjuje, da bodo zemljoradniški poslanci še vnaprej ostali s svojim klubom na stališču zemljoradniškega strankinega programa v obrambo kmetskih interesov.

Trgovcem vse prav pride. Glasilo beograjskih trgovcev in bankirjev «Trgovinski glasnik», ki je doslej pod pretezo edinstva hotelo vse stlačiti pod beograjsko nadvlado, je našlo sedaj drug način zagovora in opravičevanja današnjega stanja in centralizma, ki je beograjski čaršiji tako po volji. Sedaj si namreč osvaja «Trgovinski glasnik» načelo, da so Srbi, Hrvati in Slovenci trije narodi ter sklepa, da morajo tudi v tem slučaju Hrvati in Slovenci kot narodne manjšine enako Nemcem in Madžarom biti podvržene srbski večini, ali da govorimo z besedami člankarja «pasti morajo pod hegemonijo in oblast večine, kot je to bilo v okvirju Avstro-Ogrske.» — Eden narod ali pa trije pod beograjsko nadvlado! To je ideal beograjskega čaršijskega organa in vse patriotske fraze ga ne morejo prikriti.

Po svetu.

Srednjeevropska državna zveza. Mednarodni generalni komisar za Avstrijo dr. Zimmermann, župan amsterdamski, razvija jako živahno delavnost. Ne samo, da z vso energijo podpira delovanje državnega kancelerja dr. Seipla, da se upostavi avstrijske finance, njegovi cilji gredo še veliko dalje. Zdjaj je namreč odpotoval v Prago, kjer bo imel z dr. Benešom važne razgovore. Ker se v Pragi sestane z vodilnimi češkimi državniki tudi ogrski ministrski predsednik grof Bethlen, postane Praga te dni središče važne akcije, katera gre za nekako gospodarsko federacijo vseh srednjeevropskih, oziroma nasledstvenih držav bivše avstro-ogrške monarhije. V tem oziru je dr. Zimmermann že javno izrekel svoje mnenje, da morajo te države osnovati med seboj gospodarsko zvezo in se dogovoriti glede carin in tarifov ter prometne politike v smislu čimvečje enotnosti. V ospredju problema je gospodarska unija.

Krvav verski spor na Čehoslovaškem. V občini Rodbošt je prišlo na veliko noč do krvavih spopadov med katoliki in verniki «narodne cerkve». Oblast je morala vojske klicati na pomoč. Nad občino se je proglasilo obsedno stanje.

Iz Poruhrja. Krvave dogodke na velikonočno soboto v Essenu bi Francozi radi pokazali kot posledico navala Nemcev na francoske vojske in uradnike, izkazalo se je pa, da je večina mrtvih in ranjenih zadeta od zadaj in da so torej Francozi brez vseh svarečih streljav v zrak streljali v umikajočo se množico. Nemška vlada je izročila vsem zavezniškim vladam protestno noto radi dogodkov v Essenu, v kateri zahteva zadoščenje in odškodnino za rodbine žrtev.

Prva znamenja revolte proti fašizmu. Povodom neke fašistovske svečanosti v Genovi se je začel naenkrat klic: «Doli fašizem!» To je zaklical polkovnik Rossetti, eden najboljših italijanskih oficirjev iz svetovne vojne. Potopil je avstrijsko ladjo «Viribus Unitis» in ima največje vojno odlikovanje. Fašisti so se kakor besni vrgli nanj in karabinierji so ga le z največjo težavo pripekljali živega in celega na redarstvo, kjer je izjavil, da je zato klical, ker smatra fašizem za največjo nesrečo Italije in ker je prepričan, da bo njegovemu nastopu proti fašizmu kmalu velika množica sledila.

Nova lozanska konferenca. Pričetek nove lozanske konference je določen na 15. aprila. Zavezniki ne bodo stopili v stik z glavnimi zastopniki delegacij, temveč se razgovarjali le med strokovnjaki. — Turška delegacija za novo konferenco bo ista, kakor je bila pri zadnjih, tudi jo bo vodil zopet Izmet paša. — V Angori se govori, da bo razpisala vlada nove volitve v narodno skuščino in to že v par mesecih. Govori se tudi, da se razpišejo volitve zato, da se kmalu v vladi zagotovi

absolutna večina. Opozicija v zbornici je precej ponehala, odkar se je položaj zavezniški obrnil na bolje in odkar je umorjen vodja opozicije Šukri bej.

Rumunska ustava je še hujša od Pašičeve vidovdanske in sedaj, ko se je začela izvajati, povzroča hude nemire. Opozicija neče odnehati in ustave ne prizna, ker je bila sprejeta z nasiljem ter izključenjem cele vrste opozicijskih poslancev. Opozicija izdaja pozive na narod ter zahteva nove volitve. Bratianova vlada se hoče pa kljub temu obdržati ter pripravlja nove nasilne mere. Nad Erdeljem je že proglasila obsedno stanje. Francoski in angleški listi prinašajo vse polno alarmantnih vesti o neredih in nemirih. Govorilo se je celo o revoluciji in o begu kralja, rumunska vlada pa sedaj vse to dementira.

Ne ostanimo hlapci!

Oče vsega političnega, gospodarskega in kulturnega zla, razdvojenosti in efijaltstva beograjskemu centralizmu med nami Slovenci je mladoliberalna klika. Odkar so se ti ljudje po milosti naše stranke vrinili v Beograd, so grabili le za svoj žep in pri vsaki priliki so zasluževali centralizmu slovensko politiko, gospodarstvo in kulturo.

To gnusno efijaltsko delo mladoliberalne klike je prav do dna spregledal naš slovenski narod in pognal demokrate z njihovimi negodnimi otroci vred (samostojnimi in narodnimi socijalci) v politični grob z zadnjimi volitvami.

A kljub dejstvu, da so demokratje politično izbaceni od slovenskega naroda, še vendar tudi sedaj po volitvah ne nehajo blatiti in prodajati slovenstvo po svojih glasilih »Jutru« in »Taboru«.

V Sloveniji se ni tiskalo glasil, ki bi bili raztrosili med javnost tolikanj podlih laži in hlapčevskega duha, kot ravno »Jutro« in »Tabor«.

»Jutro« in »Tabor«, kojima je oče šiba božja Slovenije, gospodarski in sedaj politični agromer kur dr. Žerjav, ki še do danes životarita z denarjem, ki je na ta ali oni način ugrabljen iz raznih državnih fondov, se še vedno drzneta Slovincem utisnjevati pečat hlapčevstva, hujskajoč na izdajstvo naše avtonomne politike, gospodarstvo in kulture samo iz namena, da bi zopet razni Žerjavi, Kramerji in Kukoveci zlezli do vladnih korit, iz katerih so dosedaj tako tečno zobali.

Slovenci bi morali samo pomisliti, da je bilo dosedaj vsako »Jutrovo« poročilo iz Beograda ali popolnoma lažljivo, ali pa tako strankarsko zavito, da je služilo policajdemokratskim efijaltskim namenom.

Treba pibiti, kako je »Jutro« na prav Žerjavov način denunciralo v Beogradu vsak pojav slovenske samo zavesti in samostojnosti, izneslo je tolikanj umazanih afer, državne nameščence je dalje nego eno leto farbalo s pragmatiko in 13 plačo in podlo lagalo o nasprot-nikih pred volitvami in že pri površnem spominu na zlo, ki so ga raznesli Jutrovci po Sloveniji, bo prišel vsak Slovenec do sklepa, da je tak list sramota za pošten slovenski narod in da se ga mora iztrebiti in zatre-ti.

Hrvati nimajo listov, ki bi na tako podel način prodajali Beogradu hrvatstvo kot to delata s slovenstvom »Jutro« in »Tabor« celo sedaj po volitvah — torej je tudi nas Slovencev dolžnost, da izbacnemo iz naše sredine ta dva tiskana pečata izdajstva samostojne slovenske politike, gospodarstva in kulture. Naš pošten slovenski narod je pri zadnjih volitvah dokazal, da hoče vsestransko samostojnost in tega zrelega naroda sveta dolžnost je tudi, da za prihodnje tudi dejansko pokaže, da ga je sram hlapčevskih glasil kot sta »Jutro« in »Tabor«.

»Jutro« in »Tabor« sta od prevrata sem sejala med Slovence prepri in hlapčevstvo in to vse obsodbe vredno delo bi zopet rada nadaljevala sedaj po volitvah, ko je malodane vsak pošten Slovenec prostovoljno s krog-ljico v roki dokazal, da hoče postati sam svoj gospodar v Sloveniji. In ravno sedaj po volitvah, ko smo dokazali, da si ne pustimo iztrgati slovenstva, pa ti vstopi v železniški voz plačan raznašalec in ti moli pod nos za en dinar »Jutro«, ki ti hoče tebi Slovincu zopet vsiliti politične, gospodarske in kulturne okove beograjskega centralizma. Mar ni li to drznost, kakršne je možna samo policajdemokratska klika, katere oče in vodja je mož brez sramu — gospodarski in politični agromer kur dr. Žerjav.

Policajdemokratje imajo svojo plačano Orjuno, s katero hočejo vsiliti Slovincem hlapčevski centralizem, mi mirni, zavedni Slovenci nismo za nasilje, a postanimo orjunaši poštenosti in slovenske samozavesti.

Ako bo vsak Slovenec, ki je volil pri zadnjih volitvah avtonomno drugo škrinjico, pomislil, da je orjunaš poštenosti in res slovenske samozavesti, potem ne bo vzel v roke tiskanih dokumentov hlapčevstva ter laži — »Jutra« in »Tabora«.

Cela Slovenija je pri zadnjih volitvah politično obsodila policajdemokrate in njihovo negodno deco, sedaj je njena dolžnost, da jih tudi gospodarsko obsodi s tem, da zavrača njih glasila, ki so še edina bilka, za katero bi nas rada ta klika priklenila in prodala beograjskemu izkoriščanju.

Obsodili smo torej politiko policajdemokratskega hlapčevanja, obsodimo tudi še njegovi glasil »Jutro« in »Tabor« in potem si bomo Slovenci kot nekdanj zopet podali roko v res bratski edinosti.

Dokler ni bilo med Slovenci ljudi Žerjavovega kova, smo bili Slovenci več ali manj složni in vsaj glede slovenstva nismo prepirali in trgali med seboj, kakor hitro pa se je pojavil na političnem površju ta neobi-ga treba, smo zdrknili po njegovih zaslugah v roke beo-

grajskega centralizma, ki nas je politično, gospodarsko in kulturno zaslužnil.

Politično je Žerjav na tleh, da pa bomo nehali Slovenci hlapčevati beograjskim centralistom, potem moramo izbachiti Žerjavovo hlapčevsko kramo, ki jo trzi potom »Jutra« in »Tabora«.

Slovenski policajdemokratje so orjunci centralističnega hlapčevstva, mi avtonomisti pa postanimo orjunaši poštenosti in res slovenske samozavesti in da dosežemo ta svoj cilj, napovejmo bojkot sejalcema hlapčevstva »Jutra« in »Tabora«.

Onevne novice.

Hrvati so zblazneli biki, Slovenci pa junčki — tako titulira »Slov. Narod« Hrvate in Slovence v 78. številki, ko piše dobesedno sledeče: »Danes so torej v ospredju političnih razglabljanj v Beogradu še vedno načrti o nasilnih sredstvih, ki naj ukrote zbesnelega hrvatskega bika in klerikalnega slovenskega junčka ter ju spravijo k pameti.« Kar vse pošteno zavedne Hrvate imenovati zbesnele biki in Slovence, ki so se odrekli centralističnemu hlapčevanju pa titulirati z junčki, je možna samo še falirana policajdemokratska klika, katero je zaslužen obsodil v smrt pri zadnjih volitvah iztreznjeni slovenski narod.

Strojnice, kri in vrv priporoča »Slov. Narod« Radičevcem, Koroščevim in Spahovim volilcem v svojem uvodniku od 5. t. m. So že popolnoma na tleh naši policajdemokratje, a še na trebuhu leže trobijo v javnost kot zdravilo za lastne brate: strojnice, kri in vrv. Sramota za celi slovenski narod, da se najdejo v njegovi sredini podle hlapčevske duše, katerim je nekako v zabavo ščuvanje na streljanje in obešanje lastnih bratov, ki so po zadnjih volitvah zakrivali samo to, da so se odrekli centralističnemu izmozgavanju in hlapčevanju.

Diplomatska napaka in zanikrnost. Na seji Zgodovinskega društva v Beogradu so se spomnili tudi na dunajski arhiv. Po nekem paragrafu saintgermainskega dogovora ima naša država namreč pravico vzeti iz arhiva bivše avstro-ogrske monarhije vse, kar se nanaša na dele naše države. Druge nasledstvene države so svoje stvari že davno pobrale, samo naši diplomati tega niso znali ali pa niso hoteli storiti. Vidi se, da za zgodovinske stvari sploh nimajo smisla. Kako tudi! Prvič se pri tem nič ne zasluži, drugič pa tudi ne vedo, kaj bi bilo za nas važno, ker se Beogradu ne zdi vredno, da bi radi tega povprašal v Zagrebu in v Ljubljani. Zgodovinsko društvo hoče to urgirati pri vladi. Pa saj tudi Dunaj to urgira, pa vse zastoj. Diplomatska zanikrnost glede zgodovinskih in kulturnih stvari je brezprimerna.

Državna hipotekarna banka in obnova Beograda. V Beogradu se je v zadnjih letih mnogo zidalo, sedaj je pa zidanje malo prestalo. Na zadnjem zborovanju lastnikov nedovršenih hiš se je govorilo, da državna hipotekarna banka ali Uprava fondov premalo podpira stavbeno delavnost Beograda. Zahtevalo se je tudi, naj bi se iz ameriškega posojila dal 1 milijon dolarjev na razpolago za nove stavbe. Na tem zborovanju je bil tudi minister za socialno politiko dr. Perić, ki je obljubil skrbeti za to, da se bo ves denar iz cele države stekal v Upravo fondov. Beogradski meščani so popolnoma prepričani, da je ta Uprava fondov samo za njihove potrebe in minister ni znal dopovedati, da to ne gre, da je tak sistem eden od glavnih vzrokov nezadovoljstva in odtujevanja od Beograda, temveč neprestano je zatrjeval, naj le potrpijo, ker se bo kmalu vse »ste kalo v eno.« — Ves denar in vsi pupilarni fondii naj bi se »zlili v eno« — za korist Beograda. Centralizem v znamenju take finančne in gospodarske politike pri taki sebičnosti in samopašnosti ne pomeni unifikacije, temveč eksploatacijo. In to je nevarno za državo. Ves narod bi moral priti do prepričanja, da se mu nudijo vsi pogoji napredka in blagostanja in da je zavarovan pred vsakim izkoriščevanjem.

Nemarnost ali novo izkoriščanje. Neki beograjski list razmotriva vprašanje zaloge premoga za naše železnice. Vlada je namreč odredila kredit od 30 milijonov dinarjev za nabavo premoga visokih kalorij iz inozemstva. Ta premog naj bi se z našim mešal. Tu je ponudbe so variirale med 15 in 19 tisoč dinarjev za vagon. To je zelo drago. Domač premog od 4 do 4inpol tisoč kalorij nas stane povprečno po 2600 dinarjev na vagon, oni nad 6 tisoč kalorij pa okrog 3500 dinarjev. Premog visokih kalorij se hitro porabi in zato bi bilo bolje, da bi se 30 milijonov dinarjev porabilo za tovarno briketa, ki bi našim železnicam iz našega premoga dala potrebno zalogo. Za 30 milijonov dinarjev bi se lahko postavile tri tovarne, ki bi se v par letih izplačale, naše železnice bi postale glede kuriva od inozemstva neodvisne in tudi naša trgovska bilanca bi pri dobila. Pa pri vsem tem hočejo vendarle kupovati v inozemstvu in imenuje se zopet ime nekega mladega gospoda, brez katerega se menda ne more in tudi ne sme izvršiti nobena večja kupčija. To bo gotovo Rade Pašič, sin Nikole in pripravlja se nova afera na škodo države.

Optanti-Jugoslovani iz Ogrske. Ze zadnjič smo omenili, da protestirajo, ker vlada ne izpolni danih obljub, sedaj se je pa to vprašanje že tako zaostri-lo, da se bodo z zanikrnostjo naše uprave najbrž pečali tudi madžarski in še drugi listi. Optantom je bilo za naselitev že davno odločeno Ovčje polje (med Skopljem, Velešom in Štipom), ko so pa začeli prihajati preko meje v Vojvodini, nikdo ni hotel veati, kaj bo z njimi. Razpošiljali so jih v vojvodinske vasi in mesta, češ, da je treba najprej povprašati, pripraviti, kakor da bi za to v dveh letih ne bilo dovolj časa. To so zvedeli seveda

prav hitro tudi oni optanti, ki so ostali še na Ogrskem in pa madžarske oblasti. Čez mesec dni so jih le poslali v Veles, tu pa ni bilo prevoznih sredstev, da bi se odpravili na dodeljena zemljišča. Kakor je kdo mogel, se je podal na Ovčje polje, kjer je bilo novo presenečenje v tem, da se domačini za dodelitev zemlje niso zmenili ter so do malega vse sami obdelali ter si prilastili. Optanti niso našli nikjer pomoči in varstva. Vrnili so se nazaj v Veles ter izjavili, da ne gredo nikamor več, dokler ne bo vse pripravljeno in urejeno za naselitev, naj jih uprava vzdržuje ali pa gredo nazaj, odkoder so prišli. Treba naglasiti, da so ti optanti sami Srbi in da se uprava celo za njih tako malo briga. Lepa blamaža lahko nastane, če se bodo morali vrniti nazaj na Ogrsko.

Slika Makedonije. Po nedavnih krvavih izgredih v južni Srbiji in po sledečih akcijah vojaške oblasti so se po listih raznesle službene vesti, da vlada v Makedoniji mir in red, da je varno življenje in premoženje in da so se tudi volitve v miru in redu vršile. Sedaj se je pa vrnil iz Makedonije dr. Drag. Ikončić, ki piše, da so vse to »lažnjiva poročila oblastnikov in dobro preračunani in plačani članki šovinističnih listov.« — »Makedonija«, pravi dr. Ikončić, »je kolonija, v kateri je samovolja policijske oblasti in diktatura strankarskih agentov ubila vso vero v zakone in ustavo. Predstavniki oblasti ropajo. Za vsako delo v občini, srezu in načelstvu se mora dobro plačati. Najdejo se načelniki in drugi oblastni organi, katerim prav nič ni sveto, za zlato liro (turški cekin) se lotijo vsakega in ne sramujejo nobenega posla. Najslabši in najgrši tipi so zagospodarili nad to pokrajino, kdor se ne strinja z nasiljem in brezzakonostjo, se pa proglasi za bugaraša ter preganja. V volilni dobi so oblastni organi preganjali kandidate in agitatorje opozicijskih list. Brzojavne pritožbe proti nasilju se niso odpošiljale in ker so se napolnile volilne škrinjice radikalov in demokratov po pretepanju in streljanju nedolžnih ljudi, Sumadija ne sme nasesti lažnjivemu poročevanju vladnih listov, ampak misli naj rajši na nesrečne ljudi v nesrečni Makedoniji, ki bi že rajši bili onkraj groba.«

Avtomobil finančnega ministra. »Obzor« objavlja: G. finančni minister odgovarja na vsako denarno prošnjo drugih ministrov z običajnim: ni denarja, ne morem dati! A ravno o sedanjem g. finančnem ministru javljajo, da ima na razpolago dva avtomobila, a vrhu tega je še g. Stojadinović dovolil kredit v znesku 220 tisoč čeških kron za nakup čisto novega luksuznega avtomobila za g. finančnega ministra. Ta novi Stojadinović avtomobil bo posebno lep, opremljen s čisto posebnimi in dragocenimi zavesami in z vsem mogočim, da se bo g. minister lahko vozil v njem, kakor da bi se vozil v svoji lastni palači. Za druge finančni minister nima denarja, pač pa za samega sebe!

Zanimivosti iz St. Janža na Dravskem polju. Na veliki ponedeljek se je slavni učitelj Jarc iz St. Janža zopet pokazal v svoji pravi luči. Hotel je s svojim sokolskim evangelijem izpreobrniti par fantov Orlov, da bi odstopili. Najprej se je bil na prsa ter pravil: Mi Sokoli imamo vero v srcu in nismo kakor farizeji, kakor ste vi drugi. — Kvasil je blagovestnik Jarc take stvari in tako bedasto govoril, da mu je neki fant naravnost v obraz zabrusil: »Poberi se od mene stran, jaz ne govorim več s teboj, ker si preneumen!« Sedaj pa se je lotil nekega fanta Orla, meneč, da ga bo pregovoril k izstopu iz orlovske organizacije. Ko je Jarc videl, da fanta ne bo pridobil za blaženo sokolstvo, pa je poskusil, če bi se ga dalo podkupiti. Pri tem dičnem in velezaslužnem delu mu je pomagal samostojni lažiprerok Fric iz Starš. Najprej obljubi Fric fantu Orlu 15 vrst (riž) koruze, če odstopi od Orlov. Nato pa se oglasi sokolaš učitelj Jarc, da mu da 30 riž koruze, če fant odstopi od Orlov. Pa tudi s podkupljenjem ni mogel nič doseči učitelj Jarc pri fantu, ki mu je nato figo pomolil pod nos. Vedel se je Jarc tako, da sedaj fantje govorijo: Ta je pač vse kaj vse drugega, nego učitelj. Značilno pri vsem tem je to, da je Jarc pri dražbi Ornikovih takozvanih »žnur« izlicitiral tri žnure, da bi si na njih pripravil nekaj živeža. In te žnure je Jarc pripravljen žrtvovati zato, da bi samo enega fanta odvrgnil od Orlov. Toda mi šentjanžki fantje povemo tem potom javno učitelju Jarcu, da se ne damo kupiti ali podkupiti, kot se je Jarc dal za par kil moke od svaka Dobnika, mlinarja v Zlatoličah, da je poleg njega in za njega vpil po zakotnih beznicah, kamor spadata z Dobnikom vred. Mi svetujemo Jarcu, naj si kupi za en groš pameti, morebiti kar pri g. nadzorniku Fleretu v Ptuj.

Podsreda se je postavila pri zadnjih volitvah. — Iz Podsrede poročajo: Med poročili o izidu volitev pogrešamo volilni izid za volišce Podsreda, Buče in Pilštanj. Gotovo mi nismo najslabše volili. Kakor povsod so pogoreli nasprotniki tudi pri nas. Jasno nam to pričajo številke. Posebno se je odlikovala Podsreda, kjer je izmed 360 oddanih glasov SLS dobila 297 glasov. Pri tem gre zasluga v prvi vrsti našim vrlim odbornikom KZ, ki so k tej zmagi pripomogli. Spravili so na volišče tudi 85letnega starčka, ki že od jeseni leži bolan. Tukaj moramo omeniti našega vrlega pristaša in odbornika krajevne organizacije KZ Gašper Bezjaka, ki je s svojim sodelovanjem v volilnem boju vrlo pripomogel k zmagi.

Sestanek voditeljev in duhovnikov III. reda v Mariboru, dne 3. aprila 1923. Zastopane so bile dekanije: Maribor desni in levi breg, Jarenina, Velika Nedelja, Ljutomer, Slov. Bistrica, Marenberg in Vuzenica. Pravi-lnik je odobren in se bo preč. kn. šk. lav. ordinarijatu v potrjenje predložil. Prihodnji sestanek voditeljev in duhovnikov III. reda bo na binkoštni torek, dne 22. majnika ob 10. uri, in zadnji sestanek v tem letu za

celo škofijo bo v pondeljek, dan začetek sv. duhovnih vaj. — Prihodnji mesečni shod duhovniške skupščine v Mariboru bo v petek, dne 20. aprila ob 5. uri zvečer s sporedom: 1. meditacija v kapeli sv. Frančiška, 2. predavanje v frančiškanskem samostanu. V soboto dne 16. junija bo sestanek v Marenbergu za dekaniji Vuze-nica in Marenberg.

Obsodba razbojnikov. V Novem Sadu je bila te dni izrečena obsodba nad razbojniki Sv. Mihajlovičem in L. Mirkovom. Mihajlovič je bil obsojen na smrt, ker mu je dokazano več ubojstev in razbojstev. Mirkovu so dokazali samo nekoliko razbojstev, pa je bil obsojen na 13 let ječe. Mihajloviču je kazen spremenjena na do-smrtno ječo. Oba obsojenca sta se zadovoljila z obsod-bo.

Iz ljubosumnosti streljal na ženo. Pravoslavni pop Nikola Kocevič iz Senja, imel je svoje otroke v šoli v Novem Sadu. Z otroci je poslal tudi svojo ženo. Od te dobe pa je postal zelo ljubosumen. Neki dan je prišel v Novi Sad in pozval ženo, da se vrne z njim na dom. Ker ona tega ni hotela storiti, je v ljubosumnosti po-tegnil samokres in ustrelil ženo v prsa. Nato je z drugim strelom sebe ubil. Ženo so prepeljali v nevarnem stan-ju v bolnico.

Velika tatvina v Vršču. Nepoznani tatje so vlomili v noči dne 31. prošlega meseca v pisarno postajenačel-nika v Vršču. Plen je bil bogat, kajti odnesli so blagaj-no in ves državni denar v iznosu 200.000 dinarjev. Ta-tove zasleduje policija.

Konji zgoreli v vagonu. Josip Heller, trgovec in mesar v Ptujju je kupil na Hrvatskem sedem boljših konj za izvoz. V vagonu, kjer so bili konji, pa se je užgala od sveče slama in seno ter je vseh sedem konj zgorelo. Konji so stali 70.000 dinarjev.

Vsem vojnim invalidom vdovam in sirotam v vednost. Od strani vojnih invalidov, vdov in sirot nam prihajajo mnoge pritožbe, da je invalidski odsek prošnje za podporo oziroma pokojnino odklonil, ter se hudejejo zbog tega na nas. Podpisano Udruženje izjavlja vsem vojnim žrtvam v vednost, da ono kot tako ni popolnoma merodajno pri na-klonitvi podpor, oziroma pokojnin, pač pa poizvedovalna oblast (v mestnem okolišu policija, na deželi žandarmerija) in kakšno poročilo dobi invalidski odsek od policije ali žandarmerije, tako se tudi isti natančno po teh poročilih ravna, ter podporo oziroma pokojnino nakaže, pri neugod-nem poročilu pa odkloni. Udruženje vojnih invalidov, po-verjenišvo Maribor.

Iz Maribora.

V spomin vrlemu možu! Veliki petek ob pol treh popoldne je odšel k svojemu Vzoru mož v najlepši moški dobi, ki je obhajal svoj rojstni dan tudi ob roj-stvu Gospodovem. Solnčna Goriška je bila rojstni kraj Ivana Giostra. Življenje mu je bil trd boj za obstanek, v katerem se je izklesal tudi njegov lep značaj. Ško-da, da je moral v tem boju postati žrtev bolezni, ki ga je slednjič pobrala v najlepši moški dobi. Služil je kot poštini poduradnik in Trstu in po prevratu v Mariboru. Njegova odkritosrčnost, njegova vnema za vse dobro, sta ga priljubile vsakomur, kdor ga je poznal. Udele-ževal se je v Trstu borbe Slovencev proti poitalijanče-vanju mesta ter obenem tudi spoznaval, kakšen boj se mora vršiti, ako hočemo Slovenci res prej ali slej do-seči pravo zmago. Krščanstvo je zmagalo nad rimskim in drugim paganstvom in krščanstvo bode zmagalo tu-di nad modernim paganstvom. Tega se je zavedal v pol ni meri. Pred letom dni je rekel naš Ivan: »Tabor« se vedno jezi na nemške besede in napise, ki se čujejo in vidijo v mariborskih cerkvah, kar je popolnoma neum-no. Slovencem je prosto, da zasedejo tudi mariborske cerkve. Nihče ne brani, ako se hočejo tudi mariborski Slovenci pokazati kot zavedni katoličani, kateri bi se kot taki seveda morali tudi vpoštevati. — Bil je skozi in skozi zvest v službi, ki pa mu niti bolezenskega dopusta ni privoščila, svoji družini pa dober, zvest mož in oče. Prebiral je naše liste »Stražo«, »Slovenca« in prej »Novi čas.« Po svoji zmožnosti je sodeloval pri SLS. Z veseljem je pričakoval 18. marec, a skrbelo ga je, ako bi mu bolezen dopustila glasovati za SLS. Raz-veselil se je na svoji bolniški postelji srečnega izida vo-litev. Prijatelji, tovariši in znanci smo ga v nedeljo v lepem številu spremili do groba. Njegov zgled pa bo svetil in živel med nami!

Družina umrlega poštnega poduradnika g. Ivana Giostra (vdova in trije otroci) se nahajajo v veliki be-di. Obračamo se s prošnjo do blagih src, da pomorejo ubogi družini. Pokojnik, čegar pogreb se je vršil na Velikonočno nedeljo, je bil vseskozi pošten in značajan mož. Prijatelj pokojnika so za prvo silo zložili malo podporo. Darovali so: SLS 100 din., F. Z. 50 din., in ne-imenovani 50 din. Giostrina obitelj se zahvaljuje za podporo in obenem izreka pristrčno zahvalo čč. duhov-ščini in številnim prijateljem za tolažbo in pomoč ob smrti dobrega očeta, oziroma soproga. Organizacija poštnih uslužbencev je še posebej darovala mestu ven-ca za ubogo družino znesek 1500 K. Hvala vsem!

Napad na poslanca Žebota. Zadnji terek popoldne je bil napaden v Tattenbachovi ulici poslanec Franjo Žebot. Dobil je udarec v obraz. Napadalec je bil neki stavbeni tehnik Bauer, ki je po napadu zbežal. Posre-čilo se je pa ga ujeti in izročiti policiji, ki stvar preis-kuje. »Tabor« in »Jutro« sta o tem napadu poročala seveda po svoje. Mi v zadnji številki nismo o tem nič prinesli iz sledečih razlogov: Ko je šel naš list v stroj, še policija ni zaslilač vseh prič in zato nismo mogli o stvari poročati nič natančnejega. Poleg tega pa se je v našem uredništvu oglašil napadalec sam, ki je trdil, da ni povzročil napada, da ni pri Orjuni itd. Danes pa pribijemo, da so te njegove trditve slabo podprte. Ako incidenta ni povzročil, zakaj je pa potem zbežal? To je

vendar niso čudno! Dalje pravi, da ni pri Orjuni. Nam se pa čudno zdi, da so bili takoj okrog njega člani Or-june, ki so ga celo spremljali na policijo. Torej mora biti vendar tesna zveza med Orjuno in med napadal-cem. Orjuna se ga bo seveda branila, kakor je storila dozda še vedno v enakih slučajih. Najbrž bo zopet iz-javljala po listih, da napadalec ni njen član, ali pa, da je storjeno dejanje njegova privatna zadeva, ki Orjune nič ne briga itd. Znano je še, kako se je obnašala Or-juna pri napadu na Cirilovo tiskarno. Dokler policija še ni bila prišla storilcev, je Orjuna izjavljala, da tis-karne niso razbili njeni člani, da je Orjuna nedolžna, da obsoja dejanje itd. Pozneje, ko so storilci že bili pod ključem in se je izkazalo, da so Orjunci, jih je pa Or-juna vzela v svoje varstvo, jih zagovarjala, opraviče-vala njihovo nepremišljeno dejanje ter ga slikala kot junaški čin izvršen iz nacionalnega navdušenja; na-zadnje, ko so bili razbijalci izpuščeni iz zapore, jih je Orjuna navdušeno sprejela, jih poveljevala in jim ce-lo priredila banket. Kako je v tem oziru z napadalcem na poslanca Žebota, bo pokazala preiskava, o kateri bo-mo svoječasno natančno poročali.

Mestni občini v premislek. Iz prizadetih krogov smo slišali, da hoče mestna občina prodati neko zem-ljo in to za meljsko vojašnico. Na tej zemlji si je do-seđaj iskalo 129 strank s svojimi otroci svoj kruh. Zo-pet se jim hoče še to odvzeti, kar so imeli dolga leta. To bi bil smrtni udarec za prizadete. Občini bi sveto-vali, da naj raje proda tisto zemljo, katere se ne obde-luje in ki je prepuščena svoji usodi. S te mkorakom bi se omenjenim družinam dal smrtni udarec ter jih tiral še v hušji položaj, v katerem se sedaj nahajajo. Lju-dem se naj pusti, kar so si priborili s krvavimi žulji. Toliko občini v uvaževanje.

Upravičena pritožba. Iz Radvanj pri Mariboru nam poročajo: Pri nas smo tako srečni, da nas je prevrat oblagodaril s posebnostjo v osebi g. nadučitelja Knafl-liča. Kakor je g. Knaflič po celem Spodnjem Štajers-kem znana posebnost, tako je tudi njegovo šolnikovan-je nekaj čisto posebnega. Na vseh drugih šolah v Slo-veniji pozdravljajo otroci navadno z: dobro jutro, do-ber dan ali: hvaljen Jezus itd. Naš posebni Knaflič v Radvanju pa je uvedel v šoli sokolaški pozdrav: Zra-vo! Zjutraj, opoldan in zvečer te pozdravljajo radvanj-ski otroci s Knafličevo posebnostjo: Zdravo! Gospodu nadučitelju povemo tokrat mirno, če še ne ve, da so pri tokratnih volitvah zaspali v Gospodu policajdemokra-tije in za njimi bodo romali v smrt tudi Sokoli s svojim Zdravo! vred. Policajdemokratske politike je konec, Sokoli ajajo z zdravo vred v propast in med poštenimi Slovenci pa je bil in bo ostal stari pozdrav: dobro jut-ro, dober dan itd. G. Knafliča smo že v Radvanju od-vadili marsikatero posebnosti, kot n. pr. sokolskega bob nanja, in mu tokrat lepo mirno svetujemo, naj opusti sokolaški zdravo pri naših otrocih in naj jih nauči sta-rih in res slovenskih pozdravov. Toliko za danes, g. nadučitelj Jakob Knaflič in seveda brez zamere in da-nes še zdravo, prihodnjič pa dober dan!

Napačna volilna statistika. Iz Pekar pri Mariboru nam poročajo: Limbuški dopisnik v »Taboru« z dne 31. m. m. je sramoto limbuškega volišča (26 glasov za nemško listo) kar meni nič tebi nič naprtil pekarskim volilcem. Resnici in pravičnosti na ljubo se mora ta neresnična in težka obdolžitev nasproti javnosti popra-viti. Naše ljudstvo ni več to, kar je bilo. Jedro v njem je ostalo zdravo, samo luščina je bila pokvarjena. Pe-kerčani so bili res vzgojeni v šultereinski šoli, kar pa vendar niso sami zakrivil, ampak avstrijski režim in sila. Narodna iskra je bila v tem lepem kraju res z de-belo plastjo nemčurskega pepela pokrita, a ko je pripi-hal osvobodilni jugoslovanski veter, je odpihal nem-čurski pepel, oživila je iskra zavesti, da so del sloven-skega naroda. Danes, po štiriletnem osvobojenju, se je naše dobro ljudstvo v splošno veselje že v toliko zaved-lo, da še imamo v naši občini samo tri take uboge ne-srečneže, kateri so dozda ostali trdovratni ter so od-dali glasove za nemško listo. A tudi ti trije bodo gotovo sprevideali že v doglednem času svojo zmoto. Reiserji in Krajnerji pa niso v Pekrah, kjer sploh ni nobenega Nemca-volilca. G. dopisnik se torej naproša, da svojo statistiko popravi.

Kako se pripetijo nezgode s kolesom? Iz vrst poš-nih uslužbencev smo prejeli ta-le dopis: Dan za dnem se pripetijo raznovrstne nezgode pri kolesarjih. Kdo je tega vsega kriv? Kje so predpisi cestnega voznega reda, ki pravijo: »Na levo stran se izogniti vsakega voznika, oziroma peljati se na levi strani ceste, in vozniku na-prej peljati na desni strani.« Žalostno je, da celo kolesarsko društvo »Edelweiss« tega ne ve. Na veliki po-nedeljek je omenjeno društvo (okoli 40 kolesarjev) i-melo izlet v Bistrice-Limbuš. Peljali so se enkrat na levi, potem na desni strani ceste, tako je šlo naprej do Bistrice, tako da ni bilo mogoče ne naprej se peljati, kakor tudi ne iz nasprotni strani se izogniti. Opazoval-ec, ki je imel tudi opravka v Bistrici s kolesom, se mi-sli peljati naprej na desni strani, ko so se kolesarji dr-žali leve, ali naenkrat so pridrveli spet na desno, tako da ga je vrglo na glavo v jarek. Pokvaril si je kolo, samo lastni previdnosti se ima zahvaliti, da se mu ni še kaj hušjega pripetilo. — Enako se je godilo pred par dnevi g. Frasu, pismonoši v Studencih, ki se je peljal s kolesom službeno. Nasprotni voznik se mu ni hotel izogniti na levo, na kar ja g. Fras s kolesom tako ne-srečno padel, da si je nalomil kost na roki in ne more zdaj sploh v službo. Takšne pritožbe se slišijo skoraj vsaki dan, ki bi se pa dale lahko odpraviti. Apeliramo na merodajna mesta, da se ukrene vse potrebno, da se ta odredba zopet uveljavi in proti društvu »Edelweiss« naj bi se odločno postopalo, ker drugače ne bo konca nezgod kolesarjev in voznikov.

Danes zvečer ob pol 8. uri predava v Slov. kršč. soc. zvezi poljudni in priljubljeni govornik, č. g. ravnatelj J. Zidanšek. Nadaljeval bo svoje »potovanje po sveti deželi«. Predavateljeva osebnost in zanimivost predme-ta privabita gotovo obilo udeležencev. Le pridite!

Poselska zveza priredi v nedeljo, dne 8. aprila ob pol 5. uri popoldne v Narodnem domu gledališko pred-stavo »Zmaga najsv. zakramenta«. K prav obilni ude-ležbi vabi odbor.

70letnica. Dne 8. aprila t. l. slavi g. Jurij Stern, hišni posestnik, bivši kovaški mojster in dolgoletni cerkveni ključar bazilike Matere Milosti, svojo 70letni-co. Vzornemu možu, narodnjaku, globoko vernemu zna-čaju, kličemo: Na mnoga leta!

Mariborsko gasilno društvo je že prejelo novo av-toturbinsko brizgalno. V službo se izroči nova brizgalna v nedeljo, dne 8. aprila. Slavnosti se udeležijo tudi ga-silna društva iz celega mariborskega okraja. Zvečer bo pa v veliki Götzevi dvorani slavnost s plesnim venč-kom in drugimi zabavnimi točkami. Gasilno in rešil-no društvo vrši brezplačno veliko človekoljubno delo, zatorej zasluži vso podporo. Izražamo pa željo in zah-tevo, da uvede to društvo slovensko poveljevanje.

Porodnišnica v Mariboru. Akcija za to prepotrebno stavbo je prišla končno čez mrtvo točko ter napravila važen korak naprej. Pred par dnevi se je vršil komi-sijonelni ogled zemljišča, ki je bilo dosedaj last kaz-nilnice in brez katerega bi bilo projektirano povečanje bolnice nemogoče. Po prizadevanju g. sanitetnega šefa dr. Katičiča se je posrečilo pridobiti bolnici obširno zemljišče, tako da je sedaj ustanovitev nameravanih ob-jektov na sedanjem prostoru bolnice izvedljiva. Pri tej priliki se je dosegel tudi popoln sporazum vseh fak-torjev glede napeljave skupne kanalizacije v bolnici in kaznilnici. Da so se ta vprašanja tako ugodno rešila, gre ne mala zasluga tudi g. načelniku ministrstva prave dr. Kostiču, ki je z izvanrednim razumevanjem o-mogočil rešitev teh perečih vprašanj.

Cercle francaise. Redni letni občni zbor francoske-ga krožka v Mariboru se bo vršil dne 17. aprila ob pol sedmi uri zvečer v drugem nadstropju moškega učiteljšča. Na dnevnem redu je poročilo odbora in voli-tev polovice odbornikov. Odbor prosi vse, ki se zani-majo za to društvo, posebno pa stare člane, da vplača-jo članarino za novo poslovno leto, ki se je začelo s prvim marcem 1923. Članarina se sprejema vsako sre-do od 17. do 19. ure v društveni čitalnici — gimnazija, pritrliče na levo — in pred občnim zborom v moškem učiteljšču.

Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in okolico naznanja, da se javna odborova seja dne 8. t. m. v kazinski dvorani vrši že ob pol 9. uri dopoldan in ne ob pol 10. uri.

Vinotoč »pod vejo« na Košakih-Lajtersberg pri g. Murausu je bil te dni otvoren in je prav priporočljiv zlasti že na nedeljske izprehode.

Dar Dijaški kuhinji v Mariboru. Na gostiji Polan-čec—Repevske pri Sv. Juriju ob ščavnici se je nabralo za Dijaško kuhinjo v Mariboru D 100.25. Pristrčna hvala.

H. G. WELLS:

Zgodba o nevidnem človeku.

40

XXVI.

Prva žrtev.

Zdi se, da je nevidni človek zapustil Kempovo hišo poln besne razburjenosti. Na cesti se je igral otrok. Hi-poma ga je nevidna moč pograbila in vrgla v stran, da si je zlomil nogo.

Nato je nevidni človek izginil za nekaj časa brez sledu. Nihče ni vedel, kam je šel, kaj je počenjal. Pa lahko si ga predstavljamo, kako je bežal iz mesta, ven na deželo, v vroči junijski predpoldan, besneč in preklinja-joč svojo neznosno usodo, in kako se je končno skril v go-ščavi za Hintendeanom in koval nove naklepe. To je naj-verjetnejše, kajti tam se začena krog druge ure popoldan njegova sled.

Medtem pa sta Kemp in Adye razgrnila črez bližnjo in daljno okolico Burdocka usodno mrežo, v katero bi se naj ujel nevidni človek. Do tistega jutra je bil »nevidni človek« še legenda, strah, — popoldan pa je bil — naj-več iz Kempovega kratkega pa jedrnatega razgla-sa — znan vsemu svetu kot nevaren, toda dosegljiv nasprot-nik.

In vsa dežela se je pripravila na boj. Osební vlaki so vozili z zaklenjenimi vozovi, tovorni promet je bil ustavljen, kolodvori so bili zaprti in po vsem okraju so se razkropile gručice oboroženih straž z lovskimi psi, peš in na konjih, svarili so ljudi, naj zapirajo hiše, naj pazijo na otroke, preiskali so vsak grm, vsako goščavo —.

In tako naglo iin odločno so delovale odredbe, da je bila do večera vsa dežela v obsednem, bojnem stanju. — In še pred nočjo je zadržtel trepet groze in strahu po čuječi deželi in je šla od ust do ust tiho šepetana novi-ca, da je ubit gospod Wicksteed —.

O podrobnostih uboja ne vemo ničesar. Zgodil se je na robu gramozne jame, dvesto metrov v stran od po-letne vile lorda Burdock. Vsi sledovi kažejo na obupno borbo — poteptana tla, rane na Wicksteedovem truplu itd. Ampak kakaj se je uboj zgodil, to je nemogoče iz-slediti. Zares se zdi, da je čin blaznosti. Gospod Wick-steed je bil mož petinštiridesetih let, mirnega obnašanja in zadnji človek, ki bi bil koga izzival. Druga razloga za uboj, ko blazna razdraženost, se skoraj ne da najti.

Neka deklica pripoveduje, da je na potu iz šole videla gospoda Wicksteeda stopati preko polja proti gramozni jami. Čudno se je obnašal, kakor bi zasledoval nekaj po fleh, in udarjal je s palico po nečem. Gledala je za njim, dokler se jej ni skril za grmičjem. — Poleg umorjenega so našli železen drog, ki ga je nevidni človek iztrgal iz bližnjega plota.

Iz teh opazovanj in iz sledov na licu mesta se da to le posneti:

Griffin je vzel železni drog seboj kot orožje, morebiti vobče ne z namenom, da bi koga ubil. Gospod Wicksteed je prišel mimo in opazil z velikim začudenjem, kako se je kol sam samcat sprehajal po cesti. Najbrž ni vedel za nevidnega človeka — Burdock je deset milj oddaljen — in tudi ne za Kempov razglas. Misliti si moramo, da se mu je hotel nevidni človek mirno izogniti, ker ni smel puščati za seboj sledov v bližini mesta. Toda radovedni Wicksteed mu ni dal miru, šel je za njim in je pobijal s svojo palico nerazumljivo se premikajoči kol.

Seveda bi se bil Griffin lahko brez posebnih težav umaknil, toda krajevne razmere so bile zoper njega. Ne srečni Wicksteed je tiral svojega nasprotnika v kot med strmim robom gramozne jame in setvijo žgočih kopriv. Kako so koprive vplivale na golega in silno razburjivega Griffina, to si lahko mislimo. — Pobil je Wicksteeda s kolom na tla, mu zlomil roko in zmečkal glavo —.

Krvavi kol je vrget med koprive. Očividno je opustil namero, zaradi katere si ga je vzel seboj. Ni dvoma, da ga je pogled na njegovo žrtev, na njegovo prvo žrtev, ki mu je krvava in razmesarjena ležala pri nogah, pretresel in vendarle vzbudil kesanje v njegovi sicer sebični duši —.

Po uboju se zdi, da je šel preko polja. Ljudje pripovedujejo o glasovih, ki so jih čuli ob solnčnem zapadu na polju blizu Fern Bottoma. Čuli so jok in smeh, vzdihovanje in ihtenje in kričanje — vse vprek. Slo je čez neko deteljišče in utihnilo v daljavi med griči.

Medtem je nevidni človek brez dvoma že tudi zvedel za Kempove odredbe. Hiše je našel zaklenjene, kolodvoze zaprte. Postopal je kje krog gostlin, bral Kempov raz-

glas, videl gručo ljudi, ki so iskali po poljih in gozdovih, čul lajanje psov —. Umeven nam je njegov obup, ko je sprevidel, da je s svojim lastnim pripovedovanjem dal Kempu v roke orožje zoper samega sebe. Seveda se je ognil svojim zasledovalcem, pa tisti dan vsaj je bil malo srčen in brezupen.

Po noči pa je gotovo počival in se najedel. Kajti drugo jutro je bil spet prejšnji človek, odločen, poln moči in samozavesti, jezen in zlovoljen, pripravljen na svoj zadnji boj zoper človeštvo —.

XXVII.

Dr. Kemp oblegan.

Tisto jutro je dobil Kemp čudno pismo, — list zamazanega papirja:

»Vražje bistroumni in delavni stel Čeprav ne vem, kaj hočete s tem doseči. Začeli ste boj zoper mene. Ves dan ste me lovili, nočni počitek ste mi hoteli vzeti. Toda dobil sem jesti vkljub vsemu in spal sem vkljub vsemu in igra se šele začne. Igra se šele začne! Moja strahovlada se začne! Tole pismo vam oznanja prvi dan strahovlade. Port Burdock ni več podložen kralju — povejte to poli-

cijskemu komisarju — ampak je podložen meni — samo drčul! Danes je prvi dan prvega leta moje vlade, vlade Nevidnega človeka Prvega. In prvi dan bo prva obsodba, kot svarilen zgled. Človek z imenom Kemp bo obsojen. Smrt prihaja zanj. Naj se zaklene, naj se skrije, naj postavi straže krog sebe, naj si naredi oklep, ako hoče — smrt, nevidna smrt prihaja! Igra se začne, — smrt prihaja! Gorje vam, ljudje, ako ga branite! Tudi nad vas pride smrt! — Danes mora Kemp umreti!«

Dvakrat je prebral Kemp pismo.

»To ni šala —! Tako govori on!« je mrmral. »In tako tudi misli!«

(Dalje prihodnjič.)

Zahtevajte brezplačni ilustrovani cenik «KARO»-čevljev, ki je opremljen z vsemi zelo praktičnimi pripomočki za odmerjenje noge. — Dragotin Roglič, Maribor, Koroška cesta 19, telefon 157. 137

Od naših vrlih gospodinj je odvisno, da se pri nas uporablja domači izdelek, kakor so «Pekatete». So najcenejše, ker se zelo nakuhaajo.

Širite naše liste!

Delavci se sorejmejo na hrano
Vpraša se pri hišnici
Gosposka ulica 28. 165

Proda se š valni stroj za
krojača, drobilni
mlin in eno kolo za moške
Cevljarska delavnica, Vrtna utica 8.
161

Vinočlož „pod vejo“
Jeriča v Počehovi odprt.
2-4† 154

Knjigovodstvo 2-4
tesnopisje
posamezni pouk.
KOVAČ, Krekova ul. 6

Modra galica 98/99%
Žveplo 2 krat rafiniran,
»Fl ristela«
bencin, s tro-
Petrolej, šarino in brez
trošarine, sakovrsina strojna
raf. olja ponuja po najnižjih
cenah

Mahorko, Maribor
d. z o. z. Slovenska ul. 8
telef. 153.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

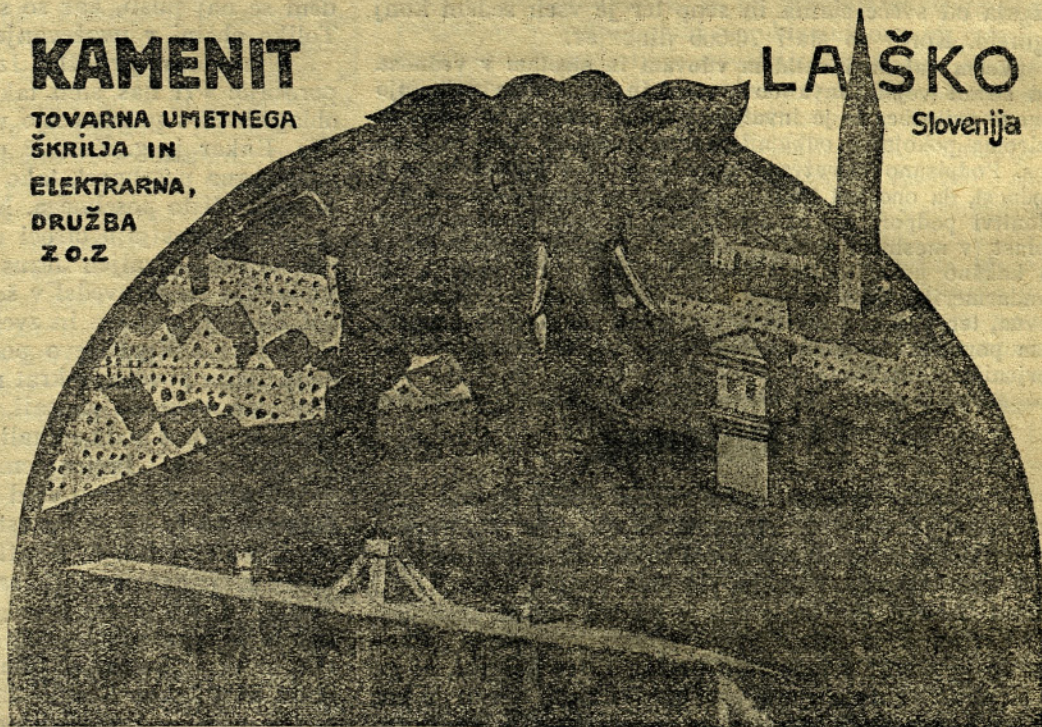
Perje za postelje!

KAMENIT

TOVARNA UMETNEGA
ŠKRILJA IN
ELEKTRARNA,
DRUŽBA
Z O. Z.

LAŠKO

Slovenija

PALMA

Kaučuk potpetnike
in potplate

Prednosti!

Ceneje
in
znatno
trajnije
nego od kože!
Varstvo
proti vlagi
i mrzali!

Trgovina z lesom in premogom

v sredini mesta, se po ugodni ceni prodaja. Ponudbe pod „trgovina z lesom in premogom“ na upravništvu „Straže“ pod št. 162.

Galanterijo, drobnarijo, parfumerijo, motvoz (špago) in vrvarske izdelke

na drobno priporočila na debelo
Drago Rosina, Maribor, Vetrinjska ul. 26.

OPREVE in potrebščine za konje, ročne
TORBICE, listnice; denarnice, gamaše in
KOVČEKI za potovanje

GONILNI JERMENI

Ivan Kravos, Maribor

Telefon 207

Trgovina: Delavnica:
Aleksandrova c. 13 Koroška c. 17

ROSIJA-FONSIER

zavarovalna in pozavarovalna družba v Beogradu.

Osnovni kapital 5.000.000 dinarjev.

Ravnateljstvo podružnice za Slovenijo v Ljubljani, Sodna ul. 2/1.

Družba izvršuje zavarovanja vseh vrst:

1. zavarovanje proti požaru;
2. zavarovanje proti posledicam telesnih nezgod;
3. zavarovanje proti škodi po toči;
4. zavarovanje proti vlomom in tatvinam;
5. zavarovanje vseh transportov;
6. zavarovanje jamstvene dolžnosti;
7. vse vrste zavarovanja življenja pod najugodnejšimi pogoji;
8. zavarovanje silek.

Glavna zastopstva se nahajajo v vseh večjih krajih.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice v tekočem računu.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.